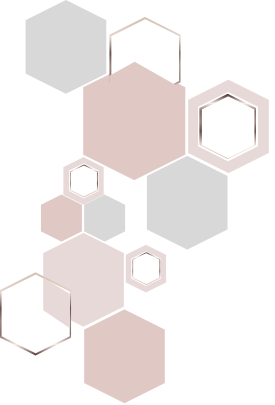

Literatūras ceļveža aptauja_2024

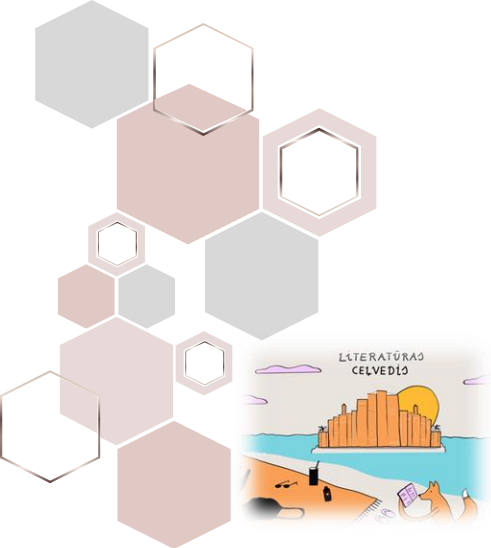
Anda Saldovere,
LNB Bibliotēku attīstības centra bibliotēku nozares speciāliste

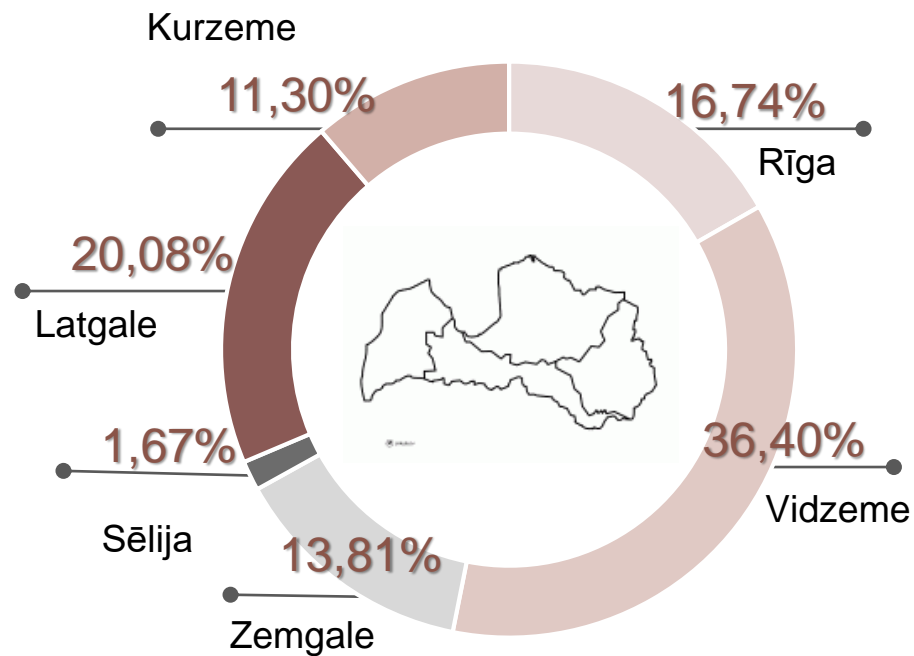
Īsumā par aptauju

- Elektroniskā turpinājumizdevuma «Literatūras ceļvedis» (LC) novērtēšanas aptauja tika veikta 2024. gada februārī. Aptaujas mērķi – noskaidrot, ko no izdevuma sagaida tā lasītāji, kā mainījusies LC mērķauditorija, cik noderīgs šis izdevums ir bibliotekāru ikdienā. Viens no LC izvērtējuma atskaites punktiem - tīmekļvietnes www.literaturascelvedis.lv pirmā darbības gada rezumējums.
- Kopumā aptaujas anketas aizpildījuši **239** respondenti. Arī 2020. gadā, kad tika veikta izdevuma lietotāju iepriekšējā aptauja, tās respondentu skaits bija līdzīgs – 260.
- Lai gan LC adresātu loks un izmantojamība ir plašāki, turklāt tagad izdevums brīvi pieejams internetā, aptauja šoreiz bija paredzēta bibliotēku darbiniekiem, tādēļ jāņem vērā, ka rezultāti atspoguļo tieši bibliotekāru viedokļus.
- Turpmākajos slaidos izlasāmi aptaujas anketas jautājumi ar tiem sekojošu respondentu sniegto atbilžu izvērtējumu, kā arī secinājumi.

Pārstāvētais reģions

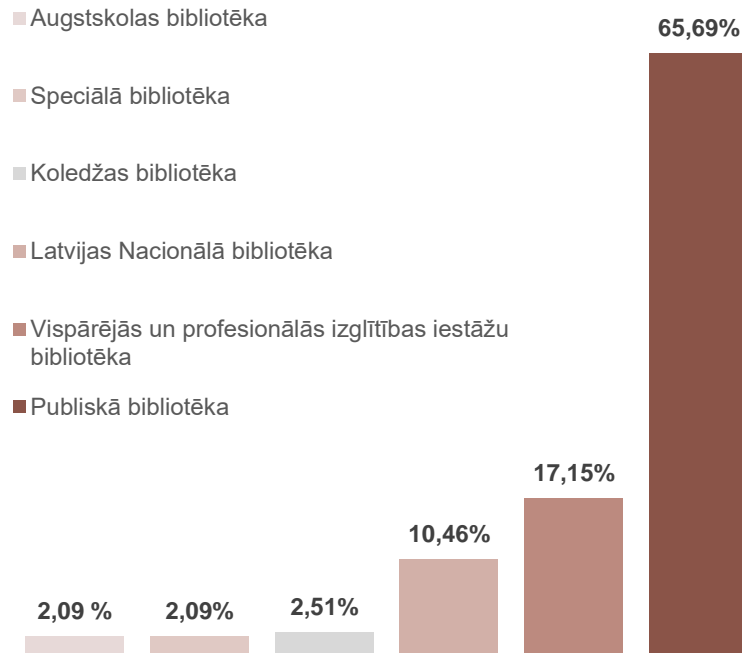
2020. gadā veiktajā aptaujā netika izdalīti reģioni, bet 2024. gada aptaujā visvairāk iesaistījušies Vidzemes reģiona bibliotekāri – vairāk nekā 36 % atbilžu. No Rīgas saņemti nepilni 17 % atbilžu. Mazākais respondentu skaits – Sēlija.

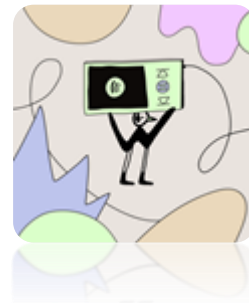
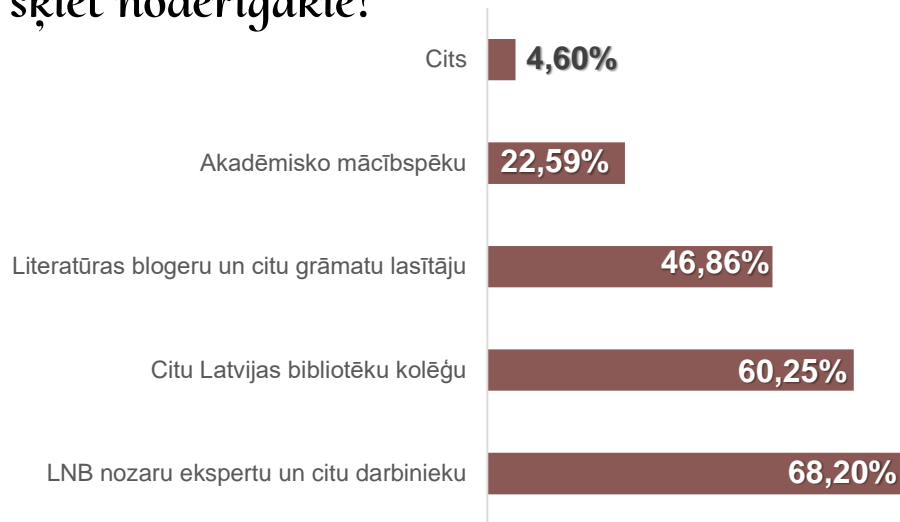
Respondenta pārstāvētās bibliotēkas veids

Visvairāk atbilžu saņemts no **publiskajām bibliotēkām** - tuvu 66% anketu (arī 2020. g. līdzīgi – 67%). Aptuveni 10% respondentu bijuši no **LNB** (2020.g. aptaujā nebija izdalīts). Nedaudz vairāk – ap 17% - **skolu** bibliotekāri (iepriekšējā aptaujā skolu kolēģi bija divreiz aktīvāki). No pārējiem bibliotēku veidiem – augstskolu, speciālo un koledžu – saņemts visai nenozīmīgs atbilžu skaits.

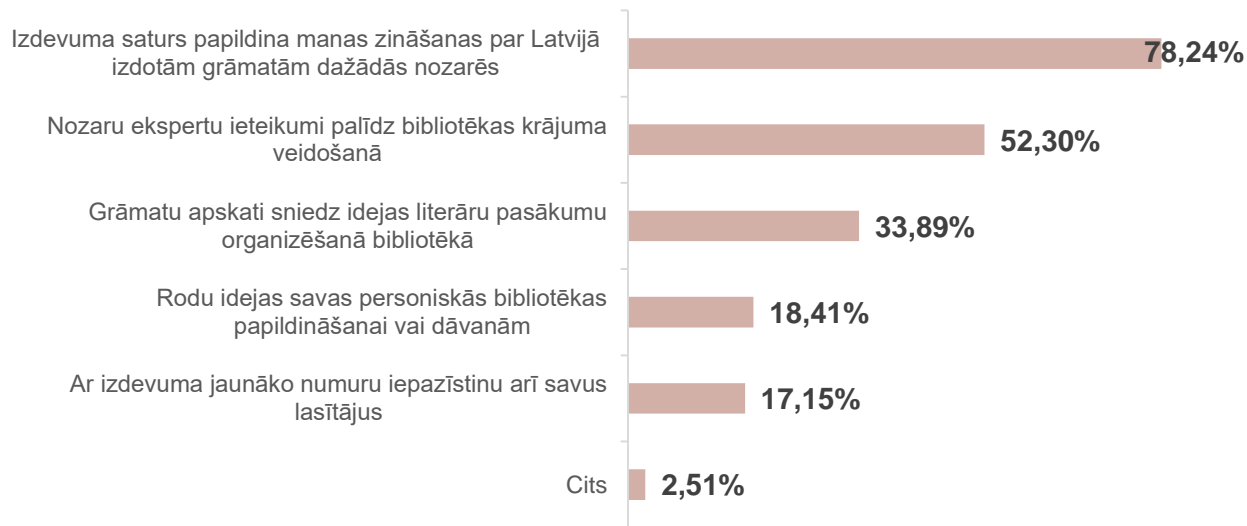

Kuru izdevuma satura veidotāju rakstītie grāmatu apskati Jums šķiet noderīgākie?

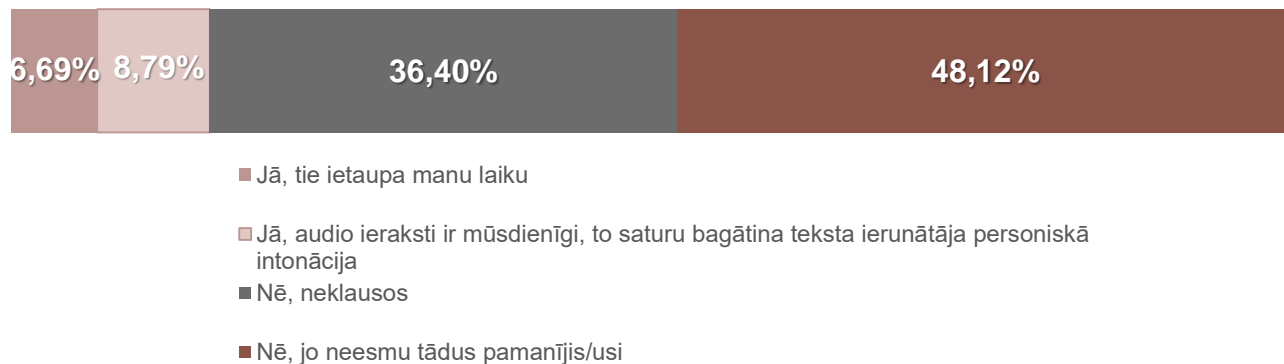
Kā noderīgākie satura veidotāji – apskatu autori tika norādīti **LNB nozaru eksperti u.c. darbinieki** – uz to norāda **vairāk par pusi** jeb 68% aptaujā iesaistīto (iepriekšējā aptaujā uz to norādīja aptuveni 40% atbildētāju). Tuvu šim skaitlim arī atbilde, ka svarīgi ir arī citu LV bibliotēku kolēģu viedokļi, kas mudina turpināt attīstīt šo sadarbības virzienu. Patīk arī **blogeru** ieteikto grāmatu izvēle (47%), bet vismazāk noderīgi respondentiem šķituši LU mācībspēku viedokļi – iespējams, tie ir pārāk akadēmiskā stilā rakstīti šāda tipa izdevumam.

Kādu iemeslu dēļ esat LC lasītājs?

Vairums respondentu (78%) minējuši, ka izmanto LC zināšanu papildināšanai par Latvijā izdotajām grāmatām. Tajā pat laikā vairāk par pusi atbildētāju atzīst, ka nozaru ekspertu ieteikumi palīdz bibliotēku krājuma komplektēšanā – 2020.g. aptaujā to atzina tikai nepilna trešdaļa. Trešdaļa respondentu pauž, ka LC palīdz dažādu norišu, izstāžu organizēšanā. Diemžēl, visai maz bibliotekāru (tikai 17%) ar LC iepazīstina savus lasītājus vai grāmatas iegādājas sev vai dāvanām (18%), kas mūsdienu cenu politikas situācijā visai saprotami, turklāt bibliotekāriem šīs grāmatas pieejamas «rokas stiepiena» attālumā.

Vai Jums nācies izmantot LNB skaņu mākonī pieejamos LC grāmatu apskatu audio ierakstus?

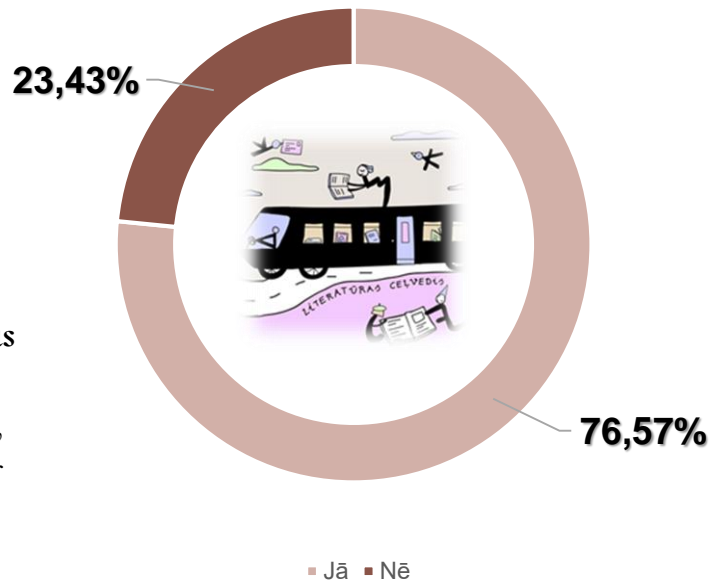
Atbildes uz jautājumu par LC audio ierakstiem liecina, ka, diemžēl, ļoti maz ir šo ierakstu izmantotāju (no atbildējušiem **ne vairāk par 16%**), savukārt pārējie atzīst, ka neklausās vai nav tos pamanījuši. Līdz ar to šī darba virziena popularizēšana izvirzāma kā viena no turpmākā darba prioritātēm.

Atgādinājums interesentiem. LC tekstu izlase ērti pieejama LNB [Spotify](#) un [Soundcloud](#) kanālos – izmēģiniet tos šeit!

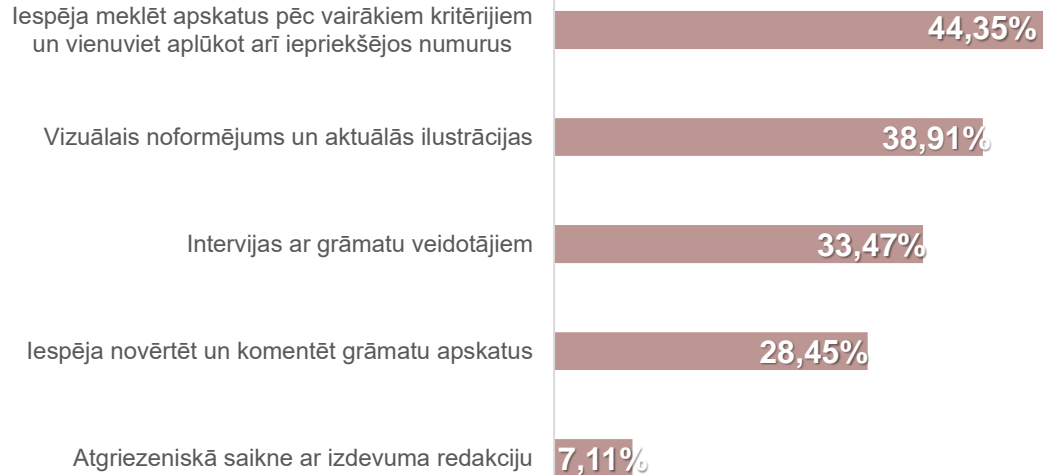
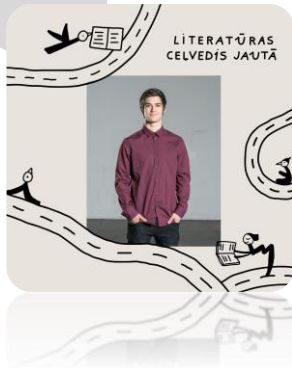

Vai Jums ir sanācis iepazīties ar izdevuma LC pirms gada izveidoto tīmekļvietni www.literaturascelvedis.lv ?

Daudz iepriecinošākas ir atbildes saistībā ar LC tīmekļvietni: ar to iepazīnušies vai lieto vairāk nekā trīs ceturtdaļas jeb 77% aptaujas respondentu, tomēr – atlikusi ceturtdaļa jeb 24% to vēl nav izdarījuši. Cerams, jau šobrīd, pēc aptaujas anketas saņemšanas, situācija ir mainījusies.

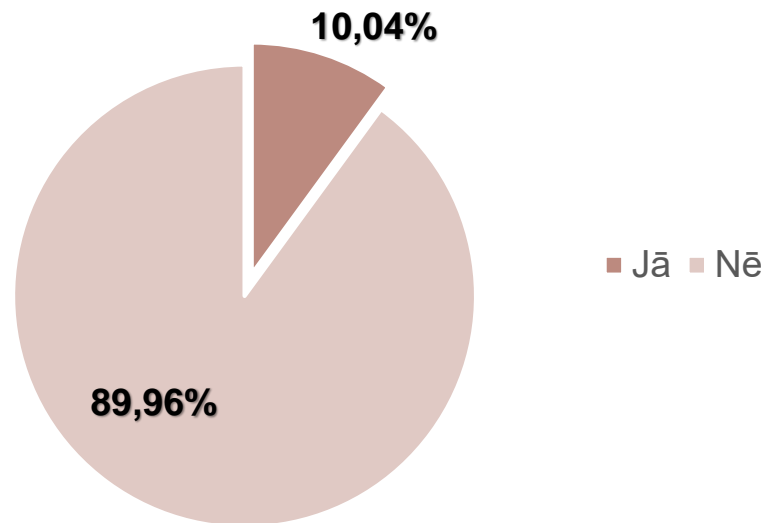

Ja esat iepazinies un izmantojat, kāds ir Jūsu viedoklis par jaunās tīmekļvietnes priekšrocībām?

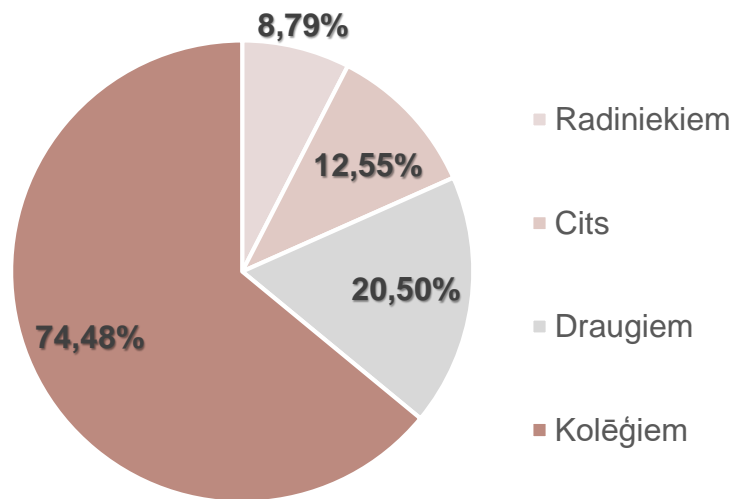
Vērtējot LC priekšrocības, vismazsvarīgākā vietnes apmeklētājiem šķiet atgriezeniskā saikne ar izdevuma redakciju – to minējuši tikai 7% atbildētāju, un par to liecina arī līdzšinējā gada prakse. Pārējās iespējas tiek vērtētas kā vienlīdz svarīgas, ar 44% apstiprinošu atbilžu nedaudz priekšā izvirzoties iespējai pārskatīt numurus, izmantot dažādās meklēšanas iespējas. Intervijas ar autoriem, vizuālo noformējumu un novērtēšanas iespējas savās atbildēs min vismaz 62% respondentu (diemžēl, komentēšana nav novērota)

Vai sekojiet izdevuma LC aktualitātēm arī sociālajā vietnē Instagram?

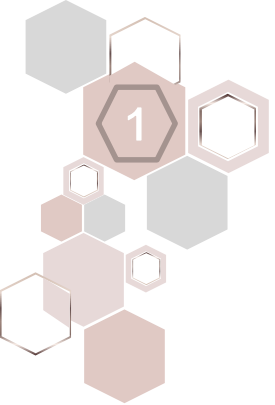
Ļoti maz (aptuveni 10%) respondentu atbildējuši, ka seko izdevumam vietnē Instagram (IG), attiecīgi, **pāri par 200 respondentu jeb 90% atzīst, ka to nedara**. Kopumā gan LC tīmekļvietne, šķiet, IG ir labi novērtēta un tiek izmantota, bet tātad, ne no aptaujā iesaistīto bibliotēku kontiem.

Kam Jūs esat ieteicis/kusi LC?

Jautāti par LC ieteikšanu pārējiem, teju 75% aptaujas respondentu atbild, ka iesaka un pārrunā šo izdevumu un tā pielietojuma iespējas **ar saviem darba kolēģiem**, savukārt **draugiem vai radiniekiem** to iesaka krietni mazāks respondentu skaits. Iespējams, šīs atbildes apstiprina LC pamatuzdevumu – kalpot par krājuma veidošanas instrumentu tieši bibliotēku darbiniekiem, kā arī bagātina viņu zināšanas par procesiem literatūrā.

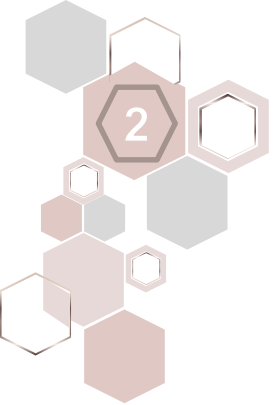

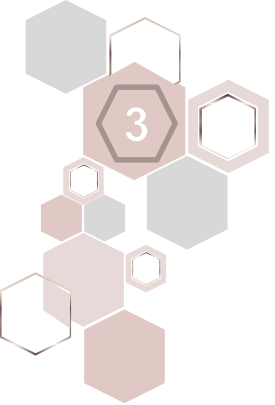
Brīvie jautājumi.

Pirmais: LC priekšrocības un konkurētspēja. Te minēti spilgtākie viedokļi:

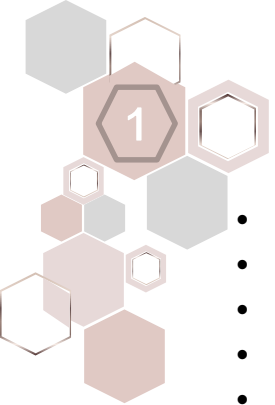
- Līdzīgu apskatu nav daudz (varbūt Jāņa Rozes bukleti, bet tie ir vairāk komerciāli)
- Lielākā LC vērtība ir personalizēts vēstījums, kas uzrunā lasītāju
- Izdevums ir moderns un laikmetam atbilstošs, tajā ir iekļauti labākie, vērtīgākie izdevumi
- Sniedz informāciju par jaunāko grāmatniecībā
- Profesionāls, objektīvs vērtējums. Ļauj saprast, vai man šī grāmata patīk, vai noderēs bibliotēkas krājumā
- LC palīdz orientēties dažādu nozaru Latvijā izdoto grāmatu klāstā, ņemot vērā katra anotācijas autora ieteikumus un caur savām individuālajām sajūtām un domām tapušo skatījumu uz katru konkrēto izdevumu
- Iepazīstoties ar jaunāko LC numuru, tajā iekļautajiem jaunumiem, aprakstiem, spēju ātrāk saprast, kas vērtīgs, noderīgs būtu manai bibliotēkai
- Uz mana datora darbvirsmas ir dokuments - pasūtāmo grāmatu saraksts. Kad iepazīstos ar LC, visas grāmatas, kuras uzskatu par nepieciešamu iegādāties, nekavējoties iekopēju šajā dokumentā, atzīmējot arī eksemplāru skaitu
- Saistība ar LNB, kas, domājams, garantē profesionalitāti, viedokļu dažādību, augstvērtīgu literatūru dažādām sabiedrības grupām

- LC vienkārši atrodams. Līdz šim LNB tīmekļvietnē tas nebija tik viegli
- LC ir stilīga vietne grāmatu *gurmāniem*, kur vienuviet iespējams iepazīties ar dažādu izdevniecību izdotām jaunākajām, vērtīgākajām grāmatām
- Pārstāvēti ziņošu nozares ekspertu viedokļi, vērtējumi, ieteikumi, kas palīdz bibliotekārajā darbā
- *Diez vai ir konkurētspējīgs - kamēr iznāk numurs, citi jau šīs grāmatas ir reklamējuši, bibliotēkas iegādājušās*
- Ikvienam ir iespēja piedalīties LC veidošanā
- Pēc atslēgas vārda viegli atrast vajadzīgo, turklāt LC ļauj ietaupīt laiku, apkopojot aktuālāko literatūrā
- *Nezinu vai vispār ir konkurētspēja, jo visa kā ir tik daudz. Izdevēji, blogeri, bibliotēku apskati...*
- Uzticamība informācijas satura ziņā, nekomerciāls raksturs, jo veido dažādu nozaru speciālisti un pārstāvji
- LC apmierina manas (bibliotekāra) intereses, par konkurētspēju nevaru spriest
- Aktualitāte, Ideju smelšanās, Profesionāļu darbs
- Nozares speciālistu ieteiktās grāmatas un apskati piešķir lielāku nozīmību grāmatai. Bibliotekāram tas ļauj vieglāk pieņemt lēmumu par konkrētas grāmatas iegādi
- Iespēja novērtēt un komentēt grāmatu apskatus
- Vizuālais noformējums un aktuālās ilustrācijas

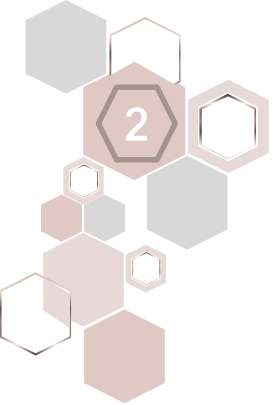

- Priekšrocības īsti nesaskatu, jo recenzijas ir daudz un dažādās vietnēs, šajā rakstītas tikai labas atsauksmes (patiesībā, mēdz būt arī kritiski vērtējumi. **A.S.**)
- Nozares speciālistu vērtējums par grāmatām. Kaut dažbrīd šķiet, ka speciālisti lasa tikai Kantu (tas gan drusku pārspīlējot 😊)
- Priekšrocība - plašais LC veidotāju loks, dažādība viedokļos
- Digitālā rīka ērtība: ātri meklēt, kopēt, pievienot atsauksmes saiti. Arī regularitāte un tematiskais aptvērums
- Visaptverošs, vienlaikus - detalizēts vērtējums
- Galvenais, palīdz sekot līdzī jaunumiem, ieteikumiem grāmatu iegādei. Viedokļu dažādība
- Iespēja meklēt apskatus pēc vairākiem kritērijiem un vienuviet aplūkot arī iepriekšējos numurus
- Atgriezeniskā saikne ar izdevuma redakciju
- Aptuveni **30 citos respondentu** komentāros atkārtojas līdzīgi izteikumi: aktuāls, sniedz daudz informācijas, cilvēku izglītošana, var uzzināt par jaunāko utt

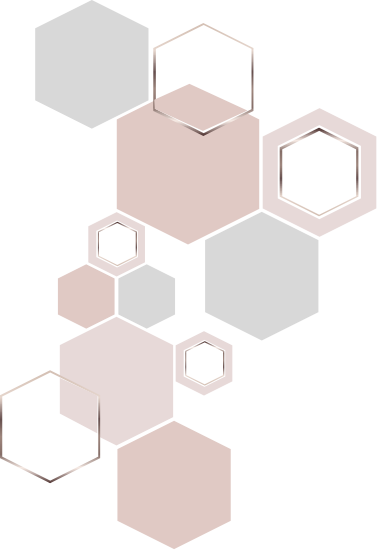
Otrais jautājums. Ieteikumi izdevuma LC turpmākai darbībai un tā satura pilnveidei:

- Noteikti izdevums vairāk jāpopularizē, t.sk., jāsniedz informācija bibliotekāru pasākumos
- Protams, turpināt LC veidošanu - ļoti labs palīgs darbā
- Vienmēr ir patikusi informācija - īsa, konkrēta, dažādi viedokļi
- Lielāku vērtētāju iesaisti anotāciju veidošanā ar radošu pieeju, kā arī lielāku nozaru aptveri!
- Liekas, ka LC vairāk orientēts bibliotekāriem, akadēmiskiem cilvēkiem. Salīdzinoši maz ieteikumu lasīšanai kā brīvā laika pavadīšanai, atslābinoties no ikdienas. Maz ieteikumu, ko lasīt un dāvināt jauniešiem 12+. Domāju, ka interesants būtu ieteikums izlasīt kādu senāk izdotu grāmatu vai autoru, kurš pazudis jauno grāmatu klāstā, bet saturā ļoti mūsdienīgs
- Gribētos redzēt vairāk vienkāršus, populārā valodā sarakstītus, aizraujošus aprakstus. Es to vairāk vēlētos redzēt kā izklaides izdevumu, kas balstīts uz daiļliteratūru
- Lai tas būtu virtuāls ar 3D bildēm un attīstītos līdzī laika un jaunākajam
- Intervijas ar radošiem nozares pārstāvjiem (LC tīmekļvietnē un portālā www.biblioteka.lv jau ir! A.S.)
- Turpināt interviju sērijas ar bibliotēku darbiniekiem, grāmatu autoriem, lasītājiem, grāmatu influenceriem u.c., radot savstarpēju sinerģiju
- Informēt par šādu izdevumu arī mācībspēkus, jo latviešu valodas un literatūras skolotāji var nezināt par šādu izdevumu

- Vairāk pievērsties mazo izdevēju darbībai, jo lielie paši sevi reklamē
- Lēnām iepazīstu LC jaunajā veidolā. Man ļoti patīk klausītava par grāmatu jaunumiem, ko varu klausīties, paralēli darot citus darbus. Noformējums izcils un viss ērti atrodams
- Rakstīt par patiesi vērtīgiem izdevumiem ar dziļi personisku attieksmi - tas ir pats būtiskākais
- Vairāk publicitātes, piemēram, sociālajā tīklā FB
- Manuprāt, viss ir pārdomāts un lapā ir ērti orientēties
- Tā tik turpināt, jo visi raksti ir saistoši un interesanti :)
- Mazliet piezēmetākus apskatus, arī grāmatas, kuras savā krājumā iekļauj jebkura publiskā bibliotēka, vairāk bērnu grāmatu apskatus
- LC būtu vēlams arī pielikums - LC par grāmatām angļu valodā
- Drīzāk novēlējums - lai ir rošība, ideju ģenerēšana un izpilde. Entuziasms.

Seko vēl aptuveni 45 atbildes ar vēlējumiem un pozitīviem vērtējumiem

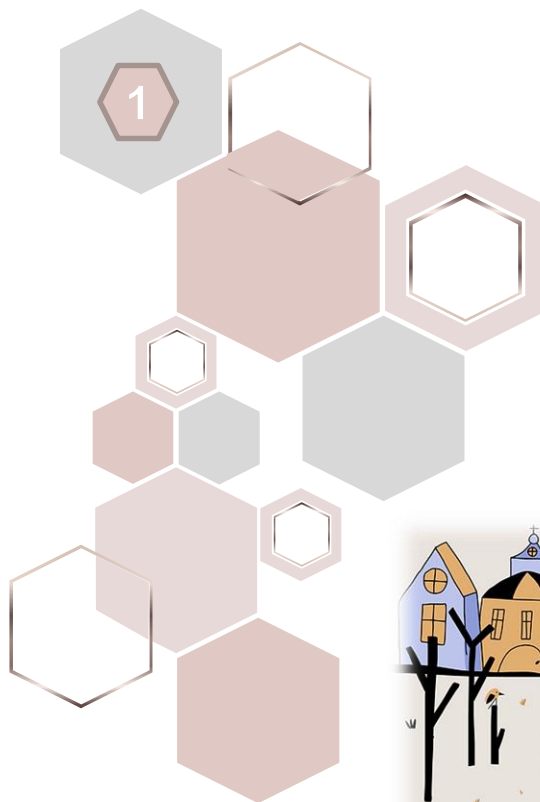

Man patīk LC!
Esmu ar jums
un par jums!

Novēlu, lai Literatūras
ceļvedis pastāv, aug un
attīstās! Izturību,
radošumu un, galvenais,
atrast laiku grāmatu
lasīšanai visai komandai!

Būt
pamanāmākiem!

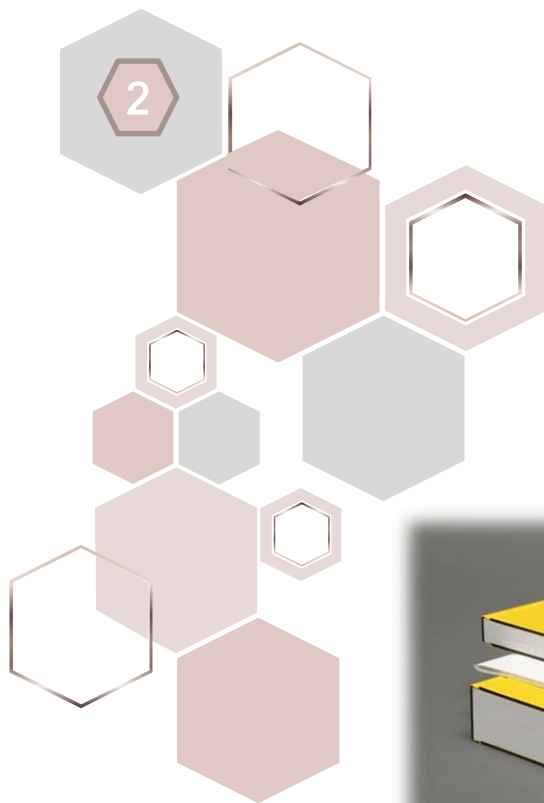
- Bibliotekāru vērtējumi pamatā apstiprina LC koncepcijā formulētos pamatmērķus; prieks, ka vairāk kļuvis LC lasītāju kopumā; ka vairumam patīk jaunā tīmekļvietne; ka aizvien vairāk bibliotekāru izmanto LC bibliotēku krājuma komplektēšanai
- LC redakcijai arī turpmāk kā galvenie mērķi jā saglabā: popularizēt vērtīgāko, bet ne populārāko literatūru; izcelt mazākos un reģionu izdevējus; īpaši paturēt redzeslokā jauniešu un bērnu literatūru
- Sistemātiski jāstrādā ar jauniznākušo grāmatu informāciju, jo īpaši – dažādu nozaru literatūru; jāturpina sadarbība ar izdevniecībām, lai numuros iekļautu iespējami jaunākus izdevumus
- Būt pamanāmākiem - vairāk jāstrādā ar LC popularizēšanu sociālajos medijos – IG (piesaistīt vairāk sekotāju), arī FB un skaņu mākonī, Spotify

LC redakcijas secinājumi

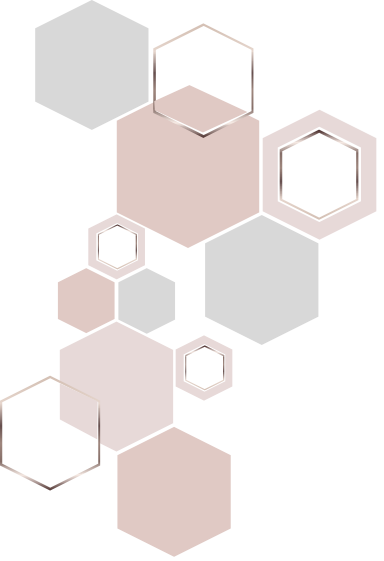

- Padomāt par informācijas nodošanu arī ieinteresētiem pedagogiem, ne vien skolu bibliotekāriem
- Kaut gan novērota neliela saturs atlasē pretruna starp to, ko primāri popularizē LC redakcija (labāko, kvalitatīvāko no kopējā izdevēju piedāvājuma, apzināti ignorējot populāro un izklaides literatūru, vieglā žanra romānus vai bestsellerus - saskaņā ar LC saturs koncepciju) un to, ko sagaida daļa bibliotekāru (lai izdevuma saturs ir ne tik akadēmisks, ar izklaidējošu noslieci) - kā zināms, viedokļi un vēlmes vienmēr bijuši un būs ļoti atšķirīgi. Tomēr pēdējie minētie ir izņēmumi, kas nekad nekļūs par LC prioritāti

LC redakcijas secinājumi

**PALDIES VISIEM, KURI IZMANTO
LC, SEKO TĀ JAUNUMIEM UN
IESŪTA ARĪ SAVUS APSKATUS JAU
SEŠUS GADUS! PALDIES IKVIENAM,
KAM GRĀMATU LASĪŠANA IR
NEATŅEMAMA DZĪVES
SASTĀVDAĻA!**

